במדינה

העם

קול הטירוף

במה שונה ימית מטהראן, מטריפולי ומדמשק?

מי מטורף יותר — הקנאי הדתי הרוצח מנהיג לאומי, או הקנאי הדתי השמח על רציחתו של אותו מנהיג?

מי מרושע יותר — החוגגים את רצח אנוור אל־סאדאת בטריפולי, בבירות, בטהראן או בימיתז?

האיש שגרם השבוע להעלאת שאלות אלה היה חבר־הכנסת חנן פורת, איש גוש־אמונים והנציג השלישי של תנועת־התחייה ב־בית־המחוקקים של הדמוקרטיה הישראלית.

בחגיגת שימחת־התורה בעיר האבודה, ימית, אמר פורת בגלוי את אשר לוחשים חבריו בסתר: „למרות הנסיונות להצניע את שימחת העם בישראל על מותו של סאדאת, חובה לאמר זאת ב־גלוי: הקדוש־ברוך־הוא משלם גמול לאויביו. נשיא מצריים, ש־היה אחראי ישיר להריגתם של אלפי יהודים ביום־הכיפורים, ר־אשר ביקש לחגוג את היום שבו פרצה המילחמה, במיצעד־ניצחון, נפגע במידת־הדין."

ידיים מן הקבר. לאדם שפוי קשה לחדור אל מעמקי המחשכים של תפיסת־העולם, המתבטאת ב־אמירה נוראה זו. אך לפאשיסט דתי בטהראן, לטרוריסט בחזית־הסירוב הפלסטינית, לחסיד של מועמד קד־אפי בלוב או של אידי אמין באוגנדה, אין כל בעייה ל־הבינה. היא מתאימה בדיוק לרמה הרוחנית והשיכלית שלהם.

אלוהים מופיע בה כאל פרטי של גוש־אמונים, אליל שיבטי מ־ימי קדם. 5000 שנה של תרבות אנושית כאילו לא היו. המילחמה אינה מופיעה בה כאקט לאומי, המהווה „המשך המדיניות באמצ־עים אחרים", כדברי קארל פון־קלאוזביץ, אלא כמעשה בעד או נגד יהוה.

אך למעשה לא כעסו פורת ו־מאזיניו של סאדאת הלוחם, אלא דווקא על סאדאת איש־השלום.

פורת לא היה יחידי. ברוח דו־מה התבטאה דבורה־הנביאה של התחייה, נעמי שמר, כאשר צייר־רה תמונה זוועתית: ידיהם של שני חללי־מילחמה העולות מן ה־קבר כדי לגרוף פנימה את אל־סאדאת (ראה: מה הם אומרים).

בגלל התבטאות פחות חמורה ניתק ברונו קרייסקי האוסטרי את יחסיו האישיים עם יאסר ערפאת.

היה זה כאילו ביקשו נציגי ה־מיעוט המטורף בישראל להדגים את דברים העצובים של ג'יהאן אל־סאדאת: „קנאים דתיים יש בכל מקום, ולא רק במצריים. גם בישראל."

פיטפוטי זוועה. את כבודה של ישראל גאלו הרבבות, שהת־כנסו ב„כיכר־סאדאת" בתל־אביב, בעצרת־התחייחדות מרגשת לזכר הנשיא המצרי (ראה עמ' 71—70). הם הקשיבו לקולו של אל אחר: קטעים מן התנ"ך והקוראן, בעב־רית ובערבית, שהטיפו לשלום, לצדק ולמעשים טובים.

המוני ישראל ממתינים למעשי הממשלה, שתגשים את חזונה־השלום. מכיוון שהם בטוחים ש־מנחם בגין וחבריו ימלאו את ה־התחייבויות שהם חתמו עליהן, אין הם מתרגשים מפיטפוטי־הזוועה של המיעוט הקנאי הקטן. אך תוך כדי כך נוצר הרושם כאי־לו שולטים הקנאים ברחוב.

המיפגן הגדול של שוחרי־הש־לום, שנערך ביוזמתו של אייבי נתן, הפריך רושם זה בעיני העו־לם כולו. בכך היתה נחמה רבה — וגם משום טיהור כבודה של ישראל.

מיפלגות

גיחה ימינה?

יצחק רבין ביצע איגוף מימין ותפס מוצב בין מנחם בגין וגאולה כהן

למה התכוון יצחק רבין, כשנאם השבוע בפורום של מיפלגתו?

לפי דיווח הדברים בכלי־התק־שורת נראה כי רבין הציע שיש־ראל לא תמשיך בדרך ההגשמה של חזון־השלום שלה עם מצריים, אלא תעמיד תנאי להמשך: ועי־דת־פיסגה חדשה של רונאלד רגן, חוסני מובארק ומנחם בגין, שב־מהלכה יחתמו נשיאי ארצות־הברית ומצריים מחדש של חזוה־השלום.

שלום עם מי? רבין יודע כי בהיסטוריה האנושית אין דוגמה לאקט כזה. בשום מדינה, שיש בה רצף של שילטון, אין נשיא חדש חייב לחתום מחדש על הת־חייבויות קודמו. מובן מאליו ש־התחייבות קודמו מחייבת אותו, גם לולא ההצהר על כך בפירוש — כפי שעשו רגן ומובארק. יש־ראל לא חתמה על שלום עם סא־דאת, אלא עם מצריים.

בשעה עדינה זו של חילופי־השילטון במצריים, כאשר היח־סים בין המדינות עולים על מס־לולים אישיים חדשים, יש בהש־מעת רעיון כזה בפומבי נזק ממ־שי. הוא עלול לערער את האמון של השילטון המצרי החדש בטו־הר הכוונות של הצמרת הישרא־לית. הוא עלול להעלות את ה־חשד כי הישראלים רוצים לנצל את רצח אנוור אל־סאדאת כדי להפר את התחייבויותיהם.

לרעיונו של רבין אין תוכן ממשי, בלי האיום המרומז בו. למעשה אמר רבין, וכך גם הובן: אם רגן ומובארק לא יחתמו מ־חדש על החוזה, לא תבצע ישר־אל את הנסיגה מסיני.

בשעה שמנחם בגין, וגם אריק שרון, מכריזים חד־משמעית על כוונתם הנחושה להשלים את ה־נסיגה, נראה נאומו של רבין כ־„איגוף מימין" של הליכוד.

בלי איומים? רבין עצמו הכחיש פירוש זה של דבריו נמ־רצות. לדבריו, לא התכוון כלל לפקפק בכוונות המצרים, אך הוא מפקפק דווקא בכוונות האמריק־אים. בפגישתו האחרונה עם רגן התרשם סאדאת כי האמריקאים נוטשים את קמפ־דייוויד, מפאת להיטותם לחזר אחרי הסעודים ול־שלב את הפלסטינים. על כך סי־פר סאדאת להנרי קיסינג'ר, ש־מסר את הדברים לרבין.

משום כך רוצה רבין, לדבריו, לחייב את רגן לקבל על עצמו התחייבות מחודשת לקמפ־דייוויד, שבה יקבל רגן על עצמו לא רק תמיכה בשלום המצרי־ישראלי, אלא גם דחייה של כל יוזמת־שלום אחרת. כגון הצעת הנסיך פאהד הסעודי.

„ובלי איומים אין משיגים דבר." הוסיף.

מדיניות

ועכשיו - אשיך?

הכל זזים לעבר מדינה פלסטינית: אמריקאים וסינים, יפאנים וישראלים

„אפילו הפלסטינים עצמם אינם מסוגלים להרוג את העניין הפלס־טיני," העיר פעם, ברגע של תיס־כול, אחד מראשי אש"ף. הוא צדק אף יותר מכפי ששיער. אפילו אנ־שי־אש"ף אינם מסוגלים להרוג את העניין של אש"ף.

הדבר בא לידי גילוי בשבועות האחרונים. בשעה שראשי־אש"ף נתונים במאבק פנימי מר, ובשעה שהקיצוניים בחזית־הסירוב פוג־עים בתדמית האירגון בכל רחבי העולם, ממשיך אש"ף לנחול הי־שג אחרי הישג — מפקין ועד ושינגטון, ממוסקווה ועד תל־אביב.

קומנדו הנשיאים. בסין וב־יפאן התקבל יאסר עראפאת ב־ממשלה כזאת — מעשה שאותו הציע אל־סאדאת פעמים רבות.

חשוב יותר מה שמתרחש ב־וושינגטון. בשובם מהלוויית אל־סאדאת העניקו שני נשיאים־לש־עבר, ג'ראלד פורד הרפובליקאי וג'ימי קארטר הדמוקרטי, ראיון יחיד־במינו לעיתונאים. שני הנ־שיאים הציעו במשותף לנהל משא־ומתן עם אש"ף — דבר ש־סירבו לעשותו כשהיו בשילטון.

הנשיא־לשעבר, השלישי בהל־ווייה, ריצ'ארד ניכסון, ביטא את אותה הדיעה. אי־אפשר היה להי־מנע מהרושם שהדבר בא לפי בק־שת הבית הלבן.

ואכן, בראיון בעיתון לבנוני הודיע הנשיא רגן עצמו שהוא מוכן להידברות עם אש"ף ולשי־לוב האירגון בתהליך־השלום — אחרי שיכיר בזכות־הקיום של יש־ראל.

אף אחד לא הציע לעשות זאת מבלי שאש"ף יכיר בישראל. אך עצם השמעת הדברים היה איתות ברור לראשי אש"ף, שאם ינקטו מדיניות מתונה גלוייה — ואם יעברו מן המחנה הסובייטי אל ה־מחנה האמריקאי, באמצעות סעו־דיה — ימצאון אוזן קשבת בבי־רתו של רונלד רגן.

באותה שעה הודיעו כמה מן הממשלות העיקריות באירופה — צרפת, בריטניה ואיטליה — ש־ישלחו יחידות־צבא לכוח הרב־לאומי בסיני, אם יהיה הדבר מלווה בהבעת תמיכה בתוכניתו של יורש־העצר הסעודי, האמיר פאהד. תוכנית זו כוללת הקמתה של מדינה פלסטינית לצד ישראל.

כל זה ביחד מהווה תזוזה — איטית אך רבת־משמעות — לעבר הגשמתו של הקונסנזוס העולמי האומר: נסיגה ישראלית מן ה־שטחים הכבושים, הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, הכרה ערבית ופלסטינית בישראל, סיום המילחמה וכינון השלום.

אש"ף — בתנאי. מול ה־קונסנזוס העולמי הזה עמד, עד כה, הקונסנזוס הישראלי, האומר את ההיפך. אך בימים האחרונים ניכרו בקונסנזוס זה בקיעים עמו־קים, שהעידו כי החומה כולה הו־לכת ומתערערת.

● **הצטרף יצחק שמיר,** שר־החוץ הישראלי, בעקיפין לעמ־דתו הידועה של אריק שרון. הוא אמר כי ישראל לא תתנגד להש־תלטותו של יאסר עראפאת ושל אש"ף בירדן, והביע נכונות לנהל משא־ומתן עם עראפאת לאחר מכן. זה רחוק מלספק את הפלס־טינים, וגרם מייד להודעת־גינוי מצרית. אך היתה זאת תזוזה ני־כרת בעמדתו של שמיר, לעבר ההכרה באש"ף.

● **הודיע עזר וייצמן** שוב על נכונותו להיפגש עם יאסר ער־פאת, אחרי שזה יכיר בזכות־הקיום של ישראל. וייצמן אמר את הדברים בסקנדינוויה, אך הם נקלטו בישראל. הוא הוסיף כי לדעתו מביא מנחם בגין להקמת המדינה הפלסטינית. בניגוד לש־רון ולשמיר, התכוון וייצמן בבי־רור למדינה פלסטינית בגדה ה־מערבית.

● **הכריז מוטה גור** כי הוא מצדד בגיהול משא־ומתן עם אש"ף, אחרי שזה יכיר בישראל. גור, הידוע כנץ, סבר כנראה כי עמדה אמיצה כזאת — בהשוואה לעמדות של שימעון פרס ויצחק רבין (ראה לעיל) — תקדם את סיכוייו לקבל לידיו את הנהגת מיפלגתו ולהיות לראש־הממשלה.

כל הדוברים חזרו, כמו על תפי־לה, על התנגדותם להקמת מדי־נה פלסטינית בגדה וברצועה. אך אין לכך משמעות רבה. הדרך ל־הקמת מדינה פלסטינית היא ארו־כה, והצעד הראשון בה הוא הנכו־נות לשאת ולתת עם אש"ף, ב־מיסגרת של הכרה הדדית.

הכנסת

היו"ר היקר

כשנבחר מנחם סבידור כיו"ר הכנסת, היה צורך למצוא לו דיור בירושלים.

ההודעה שהעביר הממונה על התקציבים במישרד־האוצר, ישראל ארקין, לוועדת־הכספים של הכנ־סת, לא עוררה עניין מיוחד. היה מדובר שם בשימוש ברזרבה ה־כללית של תקציב המדינה לשנת 1981 לצורכי הכנסת עצמה. בוועי־דת־הכספים מהרהרים לאשר הק־צאות כאלה, המיועדות לשרת את חברי־הכנסת.

אך הסכום שהועבר, והמטרה שלשמה הועבר, היו חריגים. ה־ממונה על התקציבים הודיע ליו"ר ועדת־הכספים, ח"כ האגודה שלמה לורנץ, שהוקצו מיליון שקל (10 מיליון לירות) כדי לרכוש „ריי־הוט, ציוד מיטבח ושרותים עבור דירת־שרד ליו"ר הכנסת."

כאשר התקשר העולם הזה ל־לישכת יו"ר־הכנסת, התברר שבי־נתיים חל שינוי בגובה ההקצבה. למען היו"ר הושגה דירת־שרד ב־רחוב רמב"ן בשכונת רחביה שב־ירושלים, ומצבה של זו טוב יותר מזה של הדירה הקודמת, שהיתה זקוקה ל„ריהוט, ציוד מיטבח ושי־רותים" בסך 10 מיליון לירות.

ההקצאה לצרכים אלה עומדת עכשיו על ארבעה מיליוני לירות בילבד.

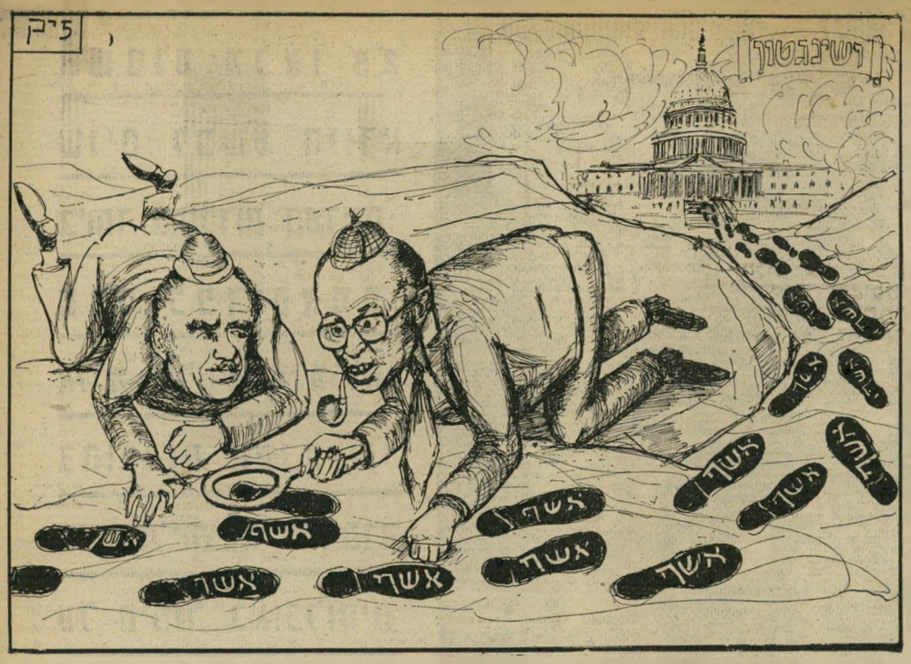

שרלוק הולמס ודוקטור ווטסון

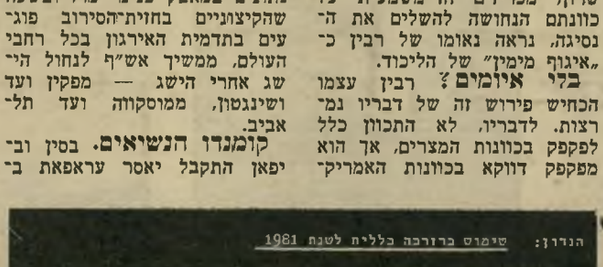

הודעת הממונה על התקציבים
ציוד מיטבח עבור דירת־שרד